

Praeita pamoka pradėjome ciklą apie techninę analizę. Šiandien aptarsime kaip spekuliantui gali pasitarnauti Forex indikatoriai. Nors techninės analizės indikatorių yra labai daug, tačiau tai dar nereiškia, kad reikia juos visus naudoti. Kiekvienas indikatorius rodo skirtingą informaciją, kurią galima panaudoti atliekant techninę analizę - vieni Forex indikatoriai geriau veikia darant techninę analizę su palaikymo/pasipriešinimo linijomis, kiti geriau veikia analizuojant Elioto bangas ar kainos judėjimo figūromis (galva pečiai, pleištai ir t.t.) Kiekvienas spekuliantas indikatorius turėtų pasirinkti pagal savo strategiją, charakterį ir prekyavimo būdą. Geriausia yra naudoti tik vieną ar kelis indikatorius. Tai, kad prisijungsite daug indikatorių, nepadarys jūsų geresniu spekuliantu, nes vieni Forex indikatoriai rodytų, pirkimo signalus, kiti - pardavimo. Kadangi manome jog tai svarbu, pakartosime tai dar kartą - DAUGIAU INDIKATORIŲ NEREIŠKIA GERIAU. Kai kurie profesionalūs spekuliantai apskritai nenaudoja indikatorių ir, kaip jau minėjome praeitoje pamokose, visus sprendimus grindžia atsižvelgdami į palaikymo-pasipriešinimo lygius ir japoniškas žvakes.

Kadangi Forex indikatorių yra tiek daug, nusprendėme šią pamoką suskaidyti į tris atskiras dalis:

- 1 dalis - Fibonači (Fionacci) indikatorius
- 2 dalis - Slankieji vidurkiai
- 3 dalis - Bollinger juostos, MACD, Parabolic SAR, Stochastic, RSI Forex indikatoriai

Fibonači (Fibonacci) skaičiai

Fibonači (Fibonacci) skaičiai turi seką, kuri dažnai sutinkama gamtoje, tačiau prekyboje ji greičiausiai veikia dėl to, kad yra populiarūs, ir naudojama daugybės prekyautojų. **Fibonacci skaičių seka** gaunama labai paprastai - sudedant du praėjusius skaičius, t.y., 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13 ir taip iki begalybės. Fibonacci yra platus mokslas, yra daug įvairių tyrimų, tačiau šioje pamokoje, mes susitelksime ties pačiu svarbiausiais ir labiausiai naudojamais lygiais. Laikoma, kad esminiai Fibonači (Fibonacci) lygiai yra 23,6%, 38,2%, 50% ir 100% tiksliau tariant - 0.236, 0.382, 0.500, 0.618, 0.764. Nors iš pirmo žvilgsnio tai painūs skaičiai, bet viskas nėra taip jau sudėtinga - Fibonacci lygius automatiškai suskaičiuoja ir nubraižo Forex prekybos platformos. O jeigu ir pamilsite šį indikatorių, greitai išsiminsite Fibonacci lygius (arba tiesiog Fibonači lygius).

Fibonacci korekcijos lygiai yra grafinis techninės analizės įrankis, naudojamas trendui kylant arba krentant. Naudojant Fibonači lygius siekiama nustatyti palaikymo/pasipriešinimo lygius esančius tarp buvusių kainos maksimumų. Po pasiekto kainos maksimumo, investuotojai suskumba nusiimti pelną, todėl vyksta kainos korekcija ir

kaina krinta žemyn. Fibonacci lygiai tarsi parodo kaip stipriai kris kaina - t.y. kokia gili bus kainų korekcija. Dėl šios priežasties Fibonacci lygiai dar vadinami korekcijos lygiais, nes kaina krenta nuo buvusio kainos maksimumo žemyn, kol pasiekia vieną ar kitą fibonacci lygį, nuo kurio atšoka ir vėl pradeda kilti iki buvusio maksimumo. Kursas paprastai atšoka nuo 38,2%, 50% ir 61,8% Fibonacci korekcijos lygių, todėl šie lygiai yra dažniausiai naudojami tarp spekuliantų. Žinodamas, kada labiausiai tikėtina kainos korekcijos pabaiga, spekuliantas gali tuo pasinaudoti ir į rinką įeiti būtent tuo momentu, kai kaina vėl pradės kilti.

Kad Fibonacci lygiai būtų sėkmingai taikomi praktiškai, jums reikės mokėti nustatyti kainos viršutinio mosto (swing high) ir apatinio mosto (swing low) taškus.

- Kainos viršutinis mostas (**swing high**)- tai viso grafiko aukščiausias taškas - kainos maksimumas.
- Kainos apatinis mostas (**swing low**)- tai viso grafiko žemiausias taškas - kainos minimumas.

Kainos minimumą ir maksimumą sujunkime Fibonači indikatoriumi (paspauskite ant kainos minimumo ir tempkite pelės kursorių iki grafiko maksimumo arba atvirkščiai) ir indikatorius nubraižys visus jums reikalingus Fib lygius. Velkant Fib indikatorių nuo grafiko minimumo iki grafiko maksimumo yra automatiškai nubraižomi lygiai (0.236, 0.382, 0.500, 0.618, 0.764 lygiais), kurie jums tarnauja kaip palaikymo ir pasipriešinimo linijos.

Jeigu iki smulkmenų nesupratote visos šios fibonnoci lygių teorijos, nieko baisaus. Teorinę dalį baigiame ir pateiksime pavyzdžius, kurie iliustruos fibonacci prekybos metodą ir padės viską suvokti.

Fibonači indikatoriaus naudojimas esant kylančiai tendencijai

Pateiktame pavyzdyje matome kylančią tendenciją. Todėl brėžiami Fibonacci lygiai paspaudžiant ant kainos mosto minimumo (angl. swing low) tempdami pelės kursorių ant kainos mosto maksimumo (angl. swing high). Tuomet indikatorius mums automatiškai suskaičiuoja Fibonacci lygius:

Tikėtina, kad jei kursas atšoks nuo grafiko maksimumo ribos ir leisis žemyn, tuomet kažkuris vienas iš Fibonacci lygių taps kurso palaikymo linija, o nuo jos atšokus jis pradės vėl kilti į viršų (nes yra kilimo tendencija). Jei vis dėl to kursas pramuš Fibonacci lygį, kaina kris žemyn iki sekančio Fibonacci lygio, kuris taps palaikymo linija, nuo kurio atšokusi kaina kils aukštyn. Pažiūrėkime, kaip tai atrodo grafiškai:

Kaip matote, kursas pramušė Fibonacci 23.6% lygį ir kirto iki sekančio Fibonači lygio - 38.2%, kuris veikė kaip palaikymo lygis ir valiutos kursas pradėjo kilti aukštyn, pabrangdamas daugiau nei prieš tai buvęs kainos maksimumas.

Fibonacci indikatoriaus naudojimas esant krentančiai tendencijai

Pažiūrėkime, kaip turėtume naudoti Fibonači esant krentančiam trendui. Visų pirma, spaudžiame ant grafiko maksimumo ir tempiame pelės kursorių link grafiko minimumo ir nubraižome Fibonači lygius.

Jeigu grafiko kursas atšoks nuo žemiausio taško t.y. grafiko minimumo, tai grafikas kils iki pirmo Fibonači lygio. Jei pastarąjį pramuš, kils iki sekančio, kol galiausiai bus atšokimas ir prasidės kurso kritimas, kuris ankščiau ar vėliau pramuš mosto minimumą.

Kaip matote, kursas nepakilo aukščiau 50% Fibonači lygio ribos, tai tapo jo pasipriešinimo linija, nuo kurios atšokus prasidėjo kurso kritimas, kuris galiausiai pramušė ir grafiko

minimumą. Kaip matote, kaina atšoko ne tiksliai nuo 50% Fibonači lygio. Tiesiog žvakės kūnas nesugebėjo atsidaryti ir užsidaryti virš 50 Fibonači lygio. Kaip matote šioje situacijoje Fibonacci lygiai veikė kaip tam tikros zonos, lygiai taip pat kaip ir palaikymo pasipriešinimo zonos. Spekuliacijos yra labiau menas, nei tai yra tikslus mokslas, todėl ir FIB lygiai nėra tokie paprasti kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio.

Kaip neapsigauti su Fibonači indikatoriumi?

Fibonacci nėra kažkoks stebuklingas įrankis, jei jis toks būtų, visi naudotų Fibonacci. Taigi, pažiūrėkime, kas būna kai Fibonacci nepasitvirtina. Mes jau esame minėję, kad palaikymo ir pasipriešinimo linijos, visada yra pramušamos, tas pats galioja ir Fibonacci lygiams, jie gali būti pramušti, o pramušimas gali reikšti ir trendo pasikeitimą! Taigi, kaip žinoti, kad tiesiog pramušamas vienas iš Fibonacci lygių, o kada pasikeičia trendas?

Pavyzdyje matome kaip 61,8% Fibonacci lygis sulaukė kainos kilimą ir kadangi buvo krentantis trendas, dabar būtų puiki proga atidaryti pardavimo poziciją. Tačiau pasikeičia trendas ir kaina pramuša visus Fibonacci lygius vieną po kito.

Taigi, ko galima iš to išmokti? Nors Fibonacci korekcijos lygiai suteikia jums didesnę tikimybę nustatyti trendo atšokimo zonas, tačiau kaip ir visi kiti techniniai įrankiai, ne visada veikia šimtu procentų. Kartais kaina gali atšokti nuo 38,2% lygio, kitą kartą nuo 50.0%, trečiąkart nuo 61.8% lygio. Kartais kaina tiesiog pamirš, kad egzistuoja Fibonacci

lygiai ir pramuš juos visus – t.y. pasikeis ilgojo laikotarpio trendas.

Kita problema, kad spekuliantai renkasi skirtingus kainos mostų maksimumus ir minimumus, todėl visada egzistuoja tikimybės, kad neteisingai interpretavote kainos grafiką – pasirinkote blogus kainos mosto minimumus ar maksimumus.

Taigi ar vis dar verta naudoti Fibonacci indikatorių nepaisant jo trūkumų? Žinoma, kad verta, tačiau reikia jį naudoti kaip vieną iš techninės analizės įrankių! Naudokite Fibonacci lygius su kitais techninės analizės būdais, kaip kad palaikymo ir pasipriešinimo linijos, japoniškų žvakių analizėse ir t.t. Indikatoriai yra tik pagalbinis, bet **ne pagrindinis** techninės analizės įrankis.

Fibonacci korekcijos lygiai ir palaikymo bei pasipriešinimo linijos

Kaip ir minėjome, geriausias būdas pritaikyti Fibonacci indikatorių yra naudoti juos kartu su kitais analizės būdais. Pabandykime Fibus panaudoti su palaikymo ir pasipriešinimo linijomis. Jei jūsų nubrėžtos palaikymo ir pasipriešinimo linijos dubliuojasi su automatiškai suskaičiuotais Fibonacci grįžimo lygiais, tos vietos tampa labai svarbios – jei jos yra pramušamos tai signalas, kad trendas apsisuko, jei atšoka – trendas išlieka tas pats.

Pažiūrėkime, kaip tai atrodytų pavyzdyje:

Matome kylančio trendo Fibonacci grįžimo lygius. Stebėdami grafiką, brėžiame horizontaliąją liniją, kuri veikė kaip pasipriešinimo lygis, vėliau buvo pramušta ir tapo palaikymo lygiu. Palaikymo lygis puikiai sutampa su 38,2% Fibonači lygiu, kuris yra vienas iš svarbiausių Fibonači lygių. Ši analizė rodo, leidžia mums aptikti ypatingai stiprią kainos palaikymo zoną ir yra didelė tikimybė, kad valiutos kursas nuo šio lygio pradės stipriai brangti. Taigi, kaip buvo iš tikrųjų?

Stebėdami grafiką ir matydami, kaip kaina atšokinėja nuo linijos galima daryti išvadą, kad esamas trendas (t.y. kilimo) tęsis ir kaina kils aukštin. Tačiau derindami palaikymo ir pasipriešinimo linijas turite stebėti visą aplinką – pavyzdžiui, kaina 3 kartus atšoko, todėl būkite atidūs, kada kaina vėl sugrįš ir mėgins pakartoti atšokimą. Stebėdami grįžimo lygius, žiūrėkite ar žvakės užsidarys už jų (t.y. pramuš) ar atšoks nuo jų. Jei atšoks, tai kaina vėl grįš prie stipriosios zonos ir vėl bandys ją pramušti. Tai gali tęstis kelis kartus, tačiau būkite atidūs ir stebėkite grafiką – tai jūsų kelias į sėkmingą prekybą !

Fibonači grįžimo lygiai ir trendo linijos

Kitas būdas naudoti Fibonači yra su trendo linijomis. Ne be reikalo sakėme, kad Fibonači geriausia veikia esant aiškiam trendui.

Kaip matote pavyzdyje, Fibonači lygiai buvo sustiprinti palaikymo ir pasipriešinimo lygiais. Kylanti trendo linija susikirto su Fibonacci lygiais, šios zonos tapo ypatingai stiprios. Kaip jau minėjome anksčiau trendo linija kirto tris svarbiausius Fibonači lygius 38,8%, 50% ir 61,8%. Tad mums teliko stebėti kaip elgsis kaina - jei atšoks, galime daryti pirkimo sandorį. Matydami kylantį trendą, naudokite Fibonači, kad žinotumėte, kada įeiti į rinką.

Labai analogiškai vyksta japoniškų žvakių analizė – ieškome tokių žvakės figūrų, kurios signalizuotų apie trendo apsisukimą, tuomet patikriname ar tas lygis sutampa su Fibonacci lygiu ir žiūrime ar yra patvirtinimas. Pamatę patvirtinimą atidarome pirkimo/pardavimo sandorį. Ar pastebėjote kokia japoniškų žvakių figūra mums leido numanyti, kad kaina atšoks būtent nuo 38.2% Fibonači lygio? Paanalizuokite grafiką ir jei turite atsakymą skaitykite toliau.

Šiame pavyzdyje apie kainos apsisukimą signalizavo japoniškų žvakių figūra „trys balti kareiviai“:

Kaip naudoti Stop loss su Fibonači?

Naudojant stop loss, jūsų riba turėtų būti už to lygmens, nuo kurio atidarėte sandorį. Pvz.: jeigu atidarėte pardavimo sandorį ties 50% Fibonači lygiu, tuomet dėkite stop loss ties 61,8% lygiu. Taip pat elkitės ir su kitais lygiais.

Su kuo naudoti Fibonacci yra geriausia? Sunku pasakyti, nes kiekvienas spekuliantas yra unikalus. Žinoma, visų pirma, galima apsieiti ir be Fibonacci, tačiau jei naudosite šį instrumentą, naudokite jį tik kaip papildomą techninės analizės įrankį, o ne kaip pagrindinį. Jei jums labiau patinka stebėti pasipriešinimo ir palaikymo linijas, naudokite Fibonacci su jomis. Jei jums labiau prie širdies japoniškų žvakių analizė, naudokite kartu su jomis. Svarbu prekiauti taip, kad jaustumėtės patogiai, pasitikėtumėte savo sprendimais ir gerai žinotumėte, ką darote.

Pabaigai

- Svarbūs Fibonači skaičiai (lygiai) yra 6%, 38.2%, 50.0%, 61.8%, ir 76.4%.
- Svarbiausi Fibonači lygiai yra 2%, 50.0% ir 61.8%.
- Šie lygiai paprastai yra automatiškai atvaizduojami FOREX prekybos platformose.
- Fibonacci lygiai yra naudojami kaip potencialūs palaikymo ir pasipriešinimo lygiai. Kadangi jie yra tokie populiarūs tarp spekuliantų, jie tampa savaime išsipildančia pranašyste.

10. pamoka. [Forex indikatoriai: slankieji vidurkiai](#)

Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...

Straipsnį parengė: Justinas J. ir Simonas Adomavičius

Fibonači (fibonacci) indikatorius

19 balsai/ Vid.5